

وینى لکھیا دِن

خالی

وینى لکھیا دین

محمود اعوان

سانچہ

وینسی لکھیہا دین — شاعری — محمود اعلان

سانجھ پبلیکیشنز نے نوید حفیظ پر نثر زلا ہور تون چھپواکے
46/2 مزنگ روڈ لاہور پاکستان تون شائع کیتی۔

پہلی وار : 2012ء

مگھ چتر : سمٹ انٹرنیشنل

تعداد : 500

قیمت : 200

Veenee Likhya Din
(Punjabi Poetry by Mahmood Awan)

Copyright © 2012 - 1st Edition

Printed by:
Naveed Hafeez Press, Lahore.

Price:
In Pakistan: Rs.200

Published by:

سانجھ
SANJH
PUBLICATIONS

بک سٹریٹ 46/2 مزنگ روڈ لاہور

فون: 042-37355323، فیکس: 042-37323950

ای میل: sanjhpks@gmail.com, sanjhpk@yahoo.com

ویب سائٹ: www.sanjhpublications.com

ISBN: 978-969-593-063-2

زین احمد اعوان لئی

شکر گزار آں

ایس کتاب دے جوڑن وچ میں زیر احمد، عرفان ملک، امجد سلیم تے
مشاق صوفی ہوراں دا۔

سارنی

11	کیہ کھٹیا اسماں پہلاں پگ کے	☆
17	الف اللہ دی ویل	1
19	گھل دھپاں اسمائیں	2
20	داتہ داتہ دن	3
21	ساہواں وچ تراہ	4
22	بولے رات سیال	5
23	فی مائے!	6
25	دن لہدیاں آپ گواچے	7
26	وین	8
27	ویلا کوئی ماکھی نہیں	9
28	یاداں	10
29	اسیں روز کرنی رویئے	11
30	ذرا جیہا سُفتا	12
31	دھپاں کولوں خبر نہیں ہونی	13
33	وراگ	14
34	بھاگاں بھریے	15
36	چلو کہانی کریے	16
37	اوندی رُت دا خیال	17
38	روز پرائی کتتی	18
39	پنجاب	19
40	کمرے وچ اڈائی گئی دھوڑ	20
41	پراندہ ویلے دا	21

42	نتارا	22
43	پرانے عشق دی نوں خنبو	23
44	پر دیسیاں دا گاؤن	24
45	اتھرو تھیں سرکاں	25
46	ہجر او از سنیوے	26
47	ہون کہانی	27
48	ٹھڈی چند دا ماہیا	28
49	بند حفاں دے پیچھی	29
50	ویلے دا کھارا پانی	30
51	دسبر	31
53	نماش ویلے دا وین	32
54	زین احمد اعوان لئی	33
56	تینڈے ناں	34
58	ہجر چڑھیں رنگ	35
59	کب کمرے دا پینڈا	36
60	نی سیتے جاگیں نہ	37
61	پواندی	38
62	نویں سمندر جاگے	39
63	پانی پڑ کہانی	40
66	وَت	41
67	بھلیے لوکے	42
68	ویڑے آن کے بول	43
69	گواچے ہوئیاں دے ناں	44
70	کٹھے دی پہاڑی چڑھدیاں ہوئیاں	45
72	O'Connell Street	46
74	ہاڈ	47
76	بوہا کھول کے رکھیں!	48
77	ساوے دن دی کھوج	49

78	خابِ خواری	50
79	30 سالوں تاں میں	51
81	قصہ ساڈے اج دا	52
82	اسیں	53
83	زنت ہوئیے بے رنگے	54
84	دو دریا مینڈے اندر وگدے	55
85	چون لیکھا	56
86	خشبوئی	57
87	اسنکی فیر	58
88	ہک ویڑے توں دو جے تاں میں	59
89	بجناوے!	60
90	واء دی وار	61
91	ایویں عمر گزاری	62
92	نظر کرم جے ہووے	63
93	دل کردائے	64
94	کو جھ کہانی	65
95	گفتی ویلے	66
96	تتلی دا وین	67
97	تینڈے عشق مدینے	68
99	آخری دن	69
کنیاں		
101	اوتھے آکھیا	70
105	دن دی پہلی چٹھی	71
107	پ۔ پنجرہ	72
109	اسیں عام لوک ساں	73
110	خورے کبیرا روگ سی	74
112	ویلے دی کندھ	75
113	چن تے سورج	76

114	ست سیالیں بڑھی شام	77
116	دن دی کتاب وچوں	78
117	میںوں چھڈ کے	79
119	بھیڑیا!	80
121	انج	81
122	ایہہ اتھرو	82
123	پدھراڑ دی ہک سویر	83
126	میںڈے باجھ	84
128	اکھ نہیں رہی ساوئی	85
129	تے فیر	86
130	اڈیک	87
131	وید	88
132	ہاڈتوں، ہجرت تائیں	89
134	رب داناں ای	90
135	میں ہک آجڑی آں	91
136	جمع تفریق	92
138	ہم چوک تائیں	93
139	تو	94
140	وتھ	95
141	رکئی دیر ہوو	96
143	سوہری دا	97
144	رات کہانی	98

کیہ کھٹیا اساں پہلاں پگ کے

پدھر اڑ (خوشاب) دے سکے کالے پہاڑ، سرگودھا وزیر آغا دی بیٹھک، لہور دی انجینئرنگ یونیورسٹی دی لڑیری سوسائٹی، کتاب ترجمان، دیاں دھوں شاماں تے مڑ رزق اُداس ہويا تے جیمس جوکس تے سیموئیل بیکٹ دے ڈبلن تیک، محمود اعوان دا اک پنڈھ اے، جو زرا اوہدے جیون دا پنڈھ نہیں سگوں شاعری دا وی اے۔ ایہہ پنڈھ نرا پدھر اڑ دا نہیں پنجاب دے ہر اوس پنڈ دا اے جتھے جیون وسیلیاں دی تھوڑا اے، ایہہ پنڈھ پنجاب دے ہر شہر دے اوس مُنڈے دا اے جیہنوں پردیسی ہونا پیندا اے کیوں جے دیس جیون دی کوئی آس نہیں دیندا اتے خورے، خورے ایہہ پنڈھ جگ دا وی اے۔ شاعری جیون دے گھاٹیاں، اوکھائیاں چوں پھٹدی اے پر جیون نوں ارتھ دیندی اے۔ جے محمود شاعری نہ کردا تاں ایس کنڈیالی حیاتی نوں کیوں پھل کردا۔

محمود دی پہلی کتاب 'رات سمندر کھیڈ' (2002) چنگے بھاگیں چھیتی ای چھپ گئی جد اوہ اے جے تئی پڑی دا ای سی پر نال ای اوہ چھائیں مائیں وی ہو گیا۔ دیہ ورھے لنگھ گئے۔ میں کدی کدی سوچدا ساں رات سمندر دی کھیڈ، کتھے گئی۔ ہن اوہ پر تیا اے ہتھ وچ دوجی کتاب اے۔ ہن ستنے خیراں نہیں ہن اگدوں وی اوہ لکھدا تے چھپدا رہسی۔

جد میں پہلی واری اوس دے مونہوں نظماں سُنیاں سن تے اچنبا جیہا لگا۔ پر سمجھ نہیں آوندی سی ایہناں بارے کیہ آکھیا جاوے اوہدی شاعری ہتھوں تلک جاندی سی۔ بڑے اوکھے تے کرڑے جیون دی کہانی سی، ساڈے اتھے آپنی جمن بھوئیں نوں وڈیا یا جاندا اے اوس دا آپنی بھوئیں نال پیارتاں ہے پر اوس اوکھ نوں اُلکیا اے۔

پدھراڑ دی وار I

چاچا!
کیوں وٹیاں چوں کنکاں جمن دی گل کر کے
ساڈیاں اکھیاں کنیاں کردا ایں
موتر وگدیاں گلایاں دے وچ
کیہڑے بھیت دے پھل لبھدا ایں
کالے روڑ پہاڑاں اُتے
ٹلر کوئی نہیں
اکدو جے دے ہون دی بُد بو اے

(پدھراڑ دی وار I) (رات سمندر کھیڈ)

اصلوں محمود پدھراڑ دا ای وسنیک اے اوہ کتھے وی چلا جاوے اوس پدھراڑیں
اکھ نال تلنا اے تے ایہو مان دی گل اے جیہڑا آپنی دھرتی تے بولی نال جُڑیا ہووے اوہ
ای جگ نال جُڑ سکدا اے اوس دا لہور، ڈبلن کجھ نہیں کر سکدے۔
محمود دی شاعری ہوند، ان ہوند، ملن وچھرن، رون ہسن دے کئی رنگاں وچ
وٹدی اکھیں ساہویں لنگھدی اے۔ پر اوس دی شاعری وچ کیہڑی گل اُگھڑ کے آوندی
اے؟ اوہ اے اجائیں دی کرک۔ پر ایہہ اجائیں انج دا نہیں پئی ویلا لنگھ گیا تے کجھ نہ
ہویا۔ ایہہ اجائیں اے اسماں کیتا وی تے کجھ نہ ہویا۔ حیاتی دا انج دا اجائیں جاون محمود
دی شاعری دی مُدھلی پڑا اے۔

کیہ کھٹیا اسماں پہلاں پنگ کے
کیہ کھٹیا اسماں راوی بہہ بہہ
کیہ کھٹیا اسماں لے لے تینڈا ناں

(کافر ہتھاں دے ناں) (رات سمندر کھیڈ)

بھاویں بولی ساجھی ہوندی اے پر ہر شاعر اپنا رنگ آپنی رمزالی لے کے آوند
اے۔ بولی تاں نت وگن ہار اے نہ نویں نہ پُرانی ہوندی اے۔ ایہہ شاعر دے ہتھ نہیں،

اوہدی ورتوں، اوہدا سلوک، اوہدی اکھ تے اوہدی رکھ جو بولی نوں نواں نرول کردیندی
 اے، اوہنوں ساہ دیندی اے۔ پنجابیاں دے پردیسی ہوون دی کہانی ڈیڑھ سو ورھے پُرانی
 اے۔ فوج وچ بھرتی ہوون توں لا اوج دے پردیساں تیک ایہہ ساڈی ساخھی پیڑ کہانی
 اے۔ دیکھو اوج دے شاعر دا پردیسی گاؤن کنا نواں تے تازہ اے۔

نی مائے!

نی مائے ہن بھید لے بوہا
 پے گنیاں نے شاماں
 بہہ جا اندر منجی اُتے کھول کے چٹے وال
 میں نہیں اونا
 میز اُتے میں چھڈ آیا ساں
 ادھ گھلے اخبار
 کچیاں پکیاں یاداں
 نسدے بھجے ساہ
 رکھ دیویں اوہ شیلفاں اندر
 تے مینوں نہ لہھیں
 میں نہیں لہھنا گلایاں، مُلکاں، خاباں اندر

(نی مائے)

محمود شاعری نوں چڑیاں وانگ بھورا بھورا کر چکیا اے۔ 14 ورھیاں وچ اوس
 کول مسال ڈیڑھ سوتوں کجھ ودھ پنے نیں۔
 محمود دی شاعری دا اک آپنا جگ اے تے ایس وچ رہن نوں دل کردا اے
 بھویں ایہہ شاعری دا ای جگ اے، کہ نہیں؟

زبیر احمد، لہور

خالی

کیوں نہیں متھے لکھیا مینہ
ساڈے اندراں دے وچ وسدا

خالی

الف اللہ دی ویل

کورے گھڑے جیویں ٹھڈا رہوے پانی
انج رکھیا توں سائیاں
ویلے دی گھڑونجی اُتے
دناں سانوں پُتراں وانگر چُمیا
راتاں سانوں جھوٹے دتے
گاؤن روز سنائے
پیڑ کدی نہ ہوئی
پر فیر ہک دن
ماواں چھاواں وچوں سورج
اوس دی شکلیں لیتھا
تنتی تار تریہواں ساڈے

اندرو اندریں سوکا لایا
بوہے بوہے ہوکا لایا
درداں بیجے ککراں اُتے
ممتاں منگ منگ نت لیراں لڑکائیاں
سائیاں!
کیوں چھاواں نہیں آئیاں؟

گھل دھپاں اسمائیں

سیجیل اندرو اندریں مولا
گھل دھپاں اسمائیں
گھل مٹی تے مٹی ورگے لوگ
عرشاں اُتے عرشاں والے چنگے
مولا سائیں!
گھل توں ساڈیاں اکھاں اندر
جاگن دی خشبو
جے دھرتی تے ستیاں اندر
جاگ کہانی کرے
موسم ساوے
رُتتاں پُرانیاں کرے

دانه دانه دن

دل و بیڑے دا پوچا لاؤن
دُنیا داری اکھاں
سینے اندر کر دے رہندے
دانه دانه دن
پھوہا پھوہا چکڑ ہوندا
ویلے دا دریا
روز دیہاڑ و ساکھی لگدی
درد و چھوڑے نال
کمرے دے وچ پھر دا رہندا
سدا ساری رات

ساہواں وِچ تراہ

بوہے اندر بوہا اتھے
کندھاں اُتے کندھ
بندے اندر بندہ لکيا
پیراں اُتے پیر
مٹھے دے وِچ پینڈے وِسدے
ساہواں وِچ تراہ
اکھاں وِچ ہنیری سستی،
فجریں جاگ پئی تاں
شاماں ہوندیاں دیر نہیں لگنی اتھے!

بو لے رات سیال

تینڈے وال پئے
ساڈے موڈھیاں اُتے ہسدے
اکھاں تینڈی نمی نمی لو نال بھندیاں جان
نچ نچ پینڈے گورے گورے پیر
سُفنے چڑھ چڑھ کندھی تکدے
لک تینڈے نال
سجے کھبے ہوندا گل آسمان
اسیں کول کھلوتے
وَنگاں تینڈیاں دے نال چھن چھن کریئے
اڑیئے!
لال پراندے دے نال بنھ کے
لئے جاسانوں نال!

نی مائے!

نی مائے ہُن بھیر لائے بوہا
پے گتیاں نیں شاماں
بہہ جا اندر مُنجی اُتے
کھول کے چٹے وال
میں نہیں اونا!
میز اُتے میں چھڈ آیا ساں
اُدھ گھلے اخبار
کچیاں پکیاں یاداں
نَسدے بھجے سہا
رکھ دیویں اوہ شیلغاں اندر

تے مینوں نہ لبھیں
میں نہیں لبھنا
گلیاں، مُلکاں، خاباں اندر
واواں دے ہتھ
کوئی چٹھی نہ گھلیں مینڈے ناں دی
پکھو واپس اونڈے تک کے
پہڑ لکائیں ہانہہ دی

دِن لبھدیاں آپ گواچے

دس سجا!

تینڈے ناں دا کبھڑا گاؤن گایئے

کس دا خاب بنایئے

اکھاں ساڈیاں خالی

بانہواں دے وِچ لگیاں راتاں

ہوراں دے ہتھ ساہ

ککھ نہیں ساڈے پلے

جیہڑے دِن

اساں تینڈے واسطے سانجھ کے رکھے

دفتر اں وِچ خرچی گئے

اسیں آپ کہانی تھی گئے

وین

بہوں دور ہو یا تینڈا گھر
تھ پیر پرانے ساڈے
سانوں ٹرن نہ دیندا جگ

ویلا کوئی ماکھی نہیں

نہیں مگنے

اج پینڈے بڑھی واء دے
نہیں لتھنے

اج تو یاں اُتوں تارے

اس ویلے

نہیں کتاں دے وِج پینیاں

بانگاں شہر دیاں

اس ویلے نہیں رکھیا جانا

سورج چن دے موڈھے

اس ویلے

نہیں ٹپیا جانا بوہا اپنے گھر دا

اج ویلا نہیں

جاگدے ہو یاں لنگھنا

یاداں

اساں گُلداناں وِچ
یاداں کیتیاں وِڈیاں
اسیں بک شیلفاں وِچ
رکھ کے بھُل گئے خاب

اسیں روز کرنسی رویے

اسیں دُھپ دی بارش ہوئیے
تینڑیاں نیناں وِچ
اسیں تینوں واجاں ماریے
روز اذاناں وِچ
اسیں چڑیاں بن کے اڈیے
کالیاں کاناں وِچ
اسیں اپنے خاب لکائیے
عشق مکاناں وِچ
اسیں روز کرنسی رویے
بنک دُکاناں وِچ

ذرا جیہا سُفنا

رُکھتاں وِچوں دِن ٹُردائے
ہو جانداے رات
اساڈے بوہے آ کے
اکھتاں وِچوں پھُل ٹُردائے
ہو جانداے ساہ!

دُھپاں کولوں خبر نہیں ہونی

خاں دا ہتھ پھڑ پھڑ ٹریے
دل دیاں سیراں کریے
اکھاں کھلن توں پہلاں
اکھاں وچوں لگرے چنیے
گزری رات عذاباں دے
بانہواں پھڑ کے موڑ لیاہیے
رات دے رُستے ساہواں نوں
ساہواں نوں وت واپس گھلیے

مُفت دیہاڑی داری تے
ہتھاں وچوں
چڑھدے دن دا لیکھا پڑھیے
پڑھ پڑھ بستر وڑیے
بجناں کولوں ٹیم نہیں ہونا
اج وی اپنیاں یاراں لئی
دُھپاں کولوں خیر نہیں ہونی
اج وی ساڈیاں شاماں دی

وِراگ

او دَر گئے تینڈی ویدلئی
کدی دِس ساڈے آسمانیں
تِیلا تِیلا فصلاں ہونیاں
اُچّے اُچّے گھاہ
اتھرو اتھرو ویہڑے ہوئے
مٹی مٹی راہ
انج ٹٹے نین ساٹکے ساڈے
جیویں ٹٹدے ساہ
انج پردیسی ہونیوں ڈھولا
جیویں بول سمندر
انج لٹے آسیں باہرو باہر
کچھ نہیں رہیا اندر

بھاگاں بھریے

توڑ چڑھسی کون
ہوائیں لکھیا ساڈا
کس دے ہوٹھاں اُتے کھڑسی
کس رتیں بے رتا
کس دی اکھیں پانی ہوسی
کس ویٹھے دا چن
اج دی نظم وی سولی چڑھسی
ایویں وچ بزار؟
بھاگاں بھریے!
پورے گرسی کون،

اساڈے ادھ چچدھے دن
لیکھاں لیکے اگھر ،
جیہڑے کاغذ لٹھدے نہیں
مٹی رنگے شعر جو لٹھدے نہیں
بھاگاں بھریے!
کون کریسی پار
اساڈا ودھدا جاندا بھار

چلو کہانی کرے

جتھوں تیک کہانی حالاں اُپڑی نہیں اے
اُتھوں شرّوع کرے
چلو کہانی کرے
جس وِچ نواں پُرانا کوئی نہیں
جس وِچ ہتھاں، کتّاں، اکھاں دے وِچ،
فرق نہیں ہوندا
جس وِچ اگ پانی دا ویر نہیں رہندا
اُتھوں ہتھ لفظاں دے پھڑے
جتھے بھوئیں دے متھے اُتے
گزر گنیاں دے پیرا جے تائیں،
ساہ لیندے نیں
جتھے چھلے وین پکٹھے آہندے نیں
جتھے دن عرشاں تے سُتے رہ جاندے نیں
اُتھے رات پُرانی کرے
چلو کہانی کرے

اوندی رُت دا خیال

سانوں گھاہ تے ٹُر کے کیہ لہھنا اُس رُتیں
جدوں پکھو وی امبراں تے لہھنے کوئی نہیں
جدوں رُکھاں بھیت لگانے کوئی نہیں اپنے
جدوں شہری اکھاں شام دیہاتی کرنی نہیں
جدوں اپنیاں کندھاں ڈک لینائے
چن دا چانن راتیں
جدوں چُپ باغاں وِچ کھڑ پنے نیں وین
ساڈے اندر ساہواں رولا پائی رکھنا اے
ساڈی اپنے نال لڑائی چلدی رہنی اے

روز پُرانی گنتی

پہڑاں نِت پہاڑوں آئیاں
وچھڑے نالِ مِلّا وِن
اساں نہ بوہے کھولے
راتاں نِت سورج دا پانی
دِن گولی وِج بھر کے
گلی گلی گُر لائیاں
جگ سُنّے دا سُنّا
اکھاں فیروچھوڑے بھریاں
کنکاں ویہڑے لائیاں
اسیں نہ ہوئے انکاری
نِت جیہناں دی واری

پنجاب

ساڈے اتھروستے پانی توں
ساڈے خاب تمباکو سٹریا
ساڈی پیڑ جگت دی کھیڈ

کمرے وِچ اڈائی گئی دُھوڑ

نویں نکلور او از سنی اے
اندر روندے سالان دی
توڑ چڑھیساں دن اج دا
جدرات سواری کرساں
وِچھڑے بول براتی ہوسن
جھومر لڈیاں پوسن
لکھساں ہک ہک سُر جیہڑا
کدی پڑھیانہ ہوسی کتاں
یاداں دی وِت دُھوڑ اڈیاں کمرے وِچ
جدوں ہر شے اوپری ہوسی
دن راتاں دے موڈھے لگ کے روسی
تاں وِت وِنج کے مینوں نیندر اوسی

پراند او پیلے دا

مینڈے دناں دی بنا کے گت
پراند او پیلے دا
پئی ہس ہس بھدی ایں
مینڈے ناں دے سویرے اڑیے
توں ہوراں دے ناں لا کے
بہاراں وڈی ایں
تے فیر جدوں پھل کھڑ دے
گنھ اکھاں دی اداسی مینڈی
توں ہنجاں دی آگ بالیں
دھر ہانڈیاں پکاویں سنگ
تے پھٹ کچے کردی ایں
وچھوڑیاں توں ڈردی ایں
پراند او پیلے دا
پئی پیلا رنگدی ایں

ننارا

انج شاماں چوں کڈھے تارے
جیوں ہاسے چوں ڈکھ
انج راتاں چوں کڈھے سورج
جیوں ساون چوں سک
انج اپنے چوں کڈھے تینوں
گل ای جاوے مک

پرانے عشق دی نویں خشتبو

وَس نیڑے ہو دور
وے ماڑیاں دیا ڈھولا
تینڈے ناں دی شام پُرانی
چرکی اُپڑی ساڈے کول
وے دِن دیا چن ڈھولا
ساڈا کر دے پورا جوگ
تے تڑ پے سنگ ڈھولا

پر دیسیاں دا گاؤن

سانوں چھمکاں نال نہ چھلن

ویری ہتھ کافر

ساڈے نال دے منکے رول

بہشتی ہونے نہیں

اسیں روز ہوئے پر دیسی

گلیاں وچ ٹردے

جنہاں ساڈیاں خاباں اندر کھل کھل

دیس سمندر ہونا سی

جنہاں پنج پانی ساڈے انجاں اندر

ٹور مرمت کرنی سی

اوہ بند ہونیاں!

اسیں باہر بگانے چپ اوازاں

سُن سُن ڈورے ہوندے رہے

اسیں اوپرے رونے

اپنے سمجھ کے روندے رہے

اتھرو تھیسن سڑکاں

نیلے نیلے پانی رسن
اُچا اُچا
نیویاں نیویاں اکھاں کر کر تکسن لوکی
واواں گُوکاں مار کے زِیں سینے لکسن
اتھرو تھیسن سڑکاں
اساں اِنج پھاہے نہیں لگنا جیویں
نت لگدی اے رات
چُپ چُپات!

ہجر اواز سُنیوے

کون بھلا تینڈے نال سویرا ویکھے
راتاں تھی گنیاں اکھیاں
کون بھلا تینڈے نیڑے رہ کے
ہجر اواز اڈیکے
دور دا روزہ بھن کے
کون بھلا تینڈے نال ہواواں ٹورے
شام دی ہانڈی دھر کے
کون بھلا تینڈی دید دا دفتر کھولے
گھڑیاں اگے کر کے
رات دا تھر مس بھر کے

ہون کہانی

سانوں کھا گئیاں مزدوریاں
سانوں نہیں چچے دریا
سانوں شہروں باہر
پرائے ہتھاں سنگل پائے
کسے نہ ٹکر چکھیا
ساڈی عینک رہ گئی ہسدی
رہ گئے ساڈے نوٹو وچ اخباراں
اسیں آپ نہ رہے

ٹُخدی چند دا ماہیا

دِن دریا بے مہرا ہویا
سجنا رات بنا
ارکاں بھار نہ پینڈے ہوندے
بھاویں ٹرے ہوا
اکھاں اُتے بانہہ رکھ سَوّیئے
دُکھ نہیں بڈھے تھیندے
بدلاں نال جے یاری لایئے
ساون روز مہینے

بند حرفاں دے پنچھی

اساں خاب و نجائے سڑکاں تے
اساں دُھپ دے دھپے جھلے
سانوں روز ہواواں،
زرد انگوری بوتل بھر بھر
دور سمندر دیس سینہڑے گھلے
اسیں سُنے ہوئے
دل دفتر اں اندر بھل کے
اساں رات اُچھی سیتی
اساں بستر ٹھپ کے نیندر پوری کیتی
ساڈے ہتھاں وچ نہیں کھڑیا پھل ملن دا
ساڈے پیراں پیٹھ نہیں وگیا پانی چن دا
اساں سورج دے پر چھاویں بہہ کے
شام دے تر لے کیتے
چھیتی آن کے بوہا کھول سخن دا اڑیے
بند حرفاں دے پنچھی ٹور سمندر
جے اج ساڈا گاؤن پورا ہووے

ویلے دا کھارا پانی

یاراں سالاں بعد سہیلی
ہر شے پھلکی تھی گئی
رتے لال پراندے تیرے
بھورے لگدے نیں
ادھے ادھے لوکی مینوں
پورے لگدے نیں

دسمبر

بھلیے لو کے!

334 دن لنگھ گئے

برگل نہیں ہوئی ساڈی
چٹھی، پھل، سنیہا، اتھرو

کچھ نے گھلیا توں وی

پتر تھی گئے باغ

پپل پپل پینڈے پائے

ہک دو بے دیاں اکھاں

جیہڑے خاب لکائے تیتھوں

دل کردا آج دستاناں

جیہڑے پھل مینڈے سینے کھڑدے
دل کردا ہُن گھلاں
انج نہ ہووے برفاں ڈگن
سجناں آلا مال
مک نہ جاوے سال

نماشى وىلے داوین

دُکھ درداں نوں بھاویں کرو سٹپیل
پتیاں لا لا ہا سے رکھو میزاں اتے
گجھ نہیں ہونا
پرچ پیالیاں دھو دھو بھاویں
ساری ساری رات اڈیکو
کسے نہیں اونا!

زین احمد اعوان لئی

(2009-2008)

توں جھیا تاں جھیاں مینڈیاں کنکاں،
مینڈیا پترا
تینڈیاں پہلیاں نظراں دے نال
گھبرو ہوئے مینڈے باغ
تینڈے مٹھڑے ہاسے سُن سُن
نکھڑے کُل گلاب
پر فیر پیلے پھل مینڈے بو ہے آون لگ پئے
نت سویرے
اٹھ مہینے
سورج مینوں تینڈے نال دے پتر گھلے

’دُب جانده نئى جبهڑه مئىنڈه وانگر اُبهرن‘
مئى نئى كھوله (اچ توه پهلاں)
مئىنڈا پُتر ا
اچ توه مگروه
تئىنڈه ناه ده خط
هَن مئىنڈه ناه اونه نئى
مُٹى مُٹى اندراں ده وچ
اتھرو اتھرو مئىنه هونه نئى

تینڈے ناں

باراں سالاں بعد جے آئی ایں
رون پرانے اتھرو
تاں اُچی اُچی رو
ملنے نوں دل کر دا ای تاں
انج مل جیویں پہلی وار ملتی سیں
انج بھکھ جسدیاں چنگاں
مینڈے اندراگاں لاؤن
مڑ مڑ چیتے آؤن
تے تے تارے جیہڑے
تینڈی کالی چٹی دے وِچ
ہولی ہولی ساہ لیندے سن

چن ہوٹھاں تے لاہ لیندے سن
تینڈیاں نیویاں نظراں چن
سُفنے اکھیں پھاہ لیندے سن
دل کردا اج راتیں ٹوراں
بارہ سال پچھیرے
اتے رَج کے تینوں ویکھاں
جیویں آخری واری ہووے!

ہجر چڑھسی رنگ

سانوں تینڈیاں ہتھیاں،
چُمیا نہیں تاں کیہ اے
تینڈی یاد داسیک بڑا اے
جیون جو گیا!
ابس واری نہ درد حضوری کرساں
تینڈے ناں دے خاب بنا کے
راتاں نُوری کرساں
باغاں اندر تتلی بن کے
ہجرت پوری کرساں

ہک کمرے دا پینڈا

کدی کدارتاں اپنا آپ،
پرایا ہوون لگدا اے
کدی کدارتاں ہلو گھراج
ہجرت کرنی پیندی اے
کدی کدارتاں
ہک کمرے دا پینڈا عمریں مکدا نہیں
کدی کدارتاں یار ملن دے نال،
وچھوڑا ٹڈا نہیں

نی سٹیے جاگیں نہ

دِن چڑھیا اِنج پو لے پیریں
چوراں وانگر وینی
لکھے مینڈاناں
نی سٹیے جاگیں نہ
لک تینڈے دیاں دھپاں اندر
گنھساں اپنی چھاں
نی سٹیے جاگیں نہ
وکھریاں والاں اندر لہسنی
سون لئی گجھ تھاں
نی سٹیے جاگیں نہ
بندا کھیاں دے تھلے بہہ کے
سخن کریندراں
نی سٹیے جاگیں نہ

پواندی

(وارث شاہ دی ویل)

جدوں زور و زوری ٹوریے ڈولے
تاں دل اوتھے ٹر جاندے
جتھے عاشقاں دے ہون و سیرے
تے بھائیں اوہنوں لکھ روکو
کسے ہور دے پواندی بہہ کے
اوہ سچا داناں بولے

نویں سمندر جاگے

خاں سٹے گوریاں ہتھیں اُتے کھڑیا
ہولی ہولی دین

دور گنیاں دے وین لکائی
کھلے کھلے کھلیا مینڈا دل
ورہیاں بعد کسے دے ہتھیں

بھر بھر ہاسے وٹے
ہوٹھاں اُتوں پچھلے بوسے چھنڈے
نویں چینیلی لائی

نویں سویر دی کنکاں چن چن

مینڈے سینے پائیاں

نویاں دھپاں آئیاں

نویں سمندر جاگے

گاؤن بھج بھج انج ویہڑے وچ آئے

جیویں بال سکولوں آون

فیر واپس نہ جاؤن

پانی پیرٹ کہانی

پانی پیڑوں اُچے
مینڈے گھر دیاں کندھاں ٹپ کے
زور زوری ویہڑے تک آ اُپڑے نیں
دس کیہ کریے ؟
کس دا بوہا بھنیے
کس دے ناں دا دارو کریے
کس دی پوچھل پھڑیے
کمرے کمرے پانی
اُتے تھلے پانی
فیروی تالوسک بھڑٹکا مینڈا

میں تے داتسہ !
 دس ایس ویلے کس داسا نکا منگیے
 کس دی یاری لکراں اُتے ٹنگیے
 سوچاں اُتے سوچاں چاڑھ کے
 کندھاں اُچیاں کریے
 خاب ادھورے کر کے
 ہاسے پورے کر کے
 دُھپاں سینے بھر کے
 ٹکڑ پیریں دھر کے
 تاں فیر جا کے شاماں گھبّیں ہوسن
 واواں پیریں پوسن
 پراج راتیں کیویں رات پُپائیے
 کیہڑی پوڑھی چڑھیے
 کیہڑی پیڑ پُرانی کریے
 کیہڑی دا ہتھ پھڑیے
 کس ویہڑے دا لیکھا مینیے
 کس بوہے دارنگ
 کس مَتھے دا سورج ہوئیے
 کس وینی دی ونگ
 کیہڑے پینڈے وکھرے کریے
 کیہڑے کریے سنگ
 بول وے سینے اندر چڑھیا

نہ کتھیا بے کارا!
کس ویری نون کوٹھی اندر
سنگلاں دے نال بنھیے
کیہڑے اندر و باہر کڈھیے
کیہڑے اندر رہن
پانی پیڑ کہانی کرے
یا سچناں دے وین!

وَت

وَت اندراں وِچ سَت نہیں
ہتھ تینڈے وِچ ہتھ نہیں
وَت پانی نہیں بھج بھج،
تینڈے راہیں ویندے
سکھ سنیہا لیندے
وَت ملنے دا شک نہیں
بھاویں ساری عمر گزاراں تینڈے باجھوں
ڈر موسم دا ککھ نہیں
بھاویں ساریاں رُتتاں بنھ کے
تینڈے ول ٹر وِجیاں

بھلیے لوکے

بھلا کیہڑے موڑ کھلوسی وگدا پانی
کیہڑے ویلے پوری ہوسی،
اکھاں دی مزدوری
کیہڑے ویلے سینے ٹُرسی،
بجناں دی خشتبو

بھلیے لوکے!

نہ رویا کر گھت گھت منجیاں ویہڑے
نہ کیتا کر روز دعائیں فجریں
نہ تکیا کر چک چک اڈیاں شامیں
انج نہیں تینڈیاں ساہواں بنھ لئے اُونے
انج نہیں ازل گواچے واپس اُونے
جیہڑے بھل بھلیکھے

تینڈیاں خاباں وچوں نکلے

نت پے کافر ہونے!

ویہڑے آن کے بول

گڈڑاں وچوں
کیہڑی رات دی رانی لبھسی گرماں ماری
کیہڑے پھل چنبیلی جمنے ساڈے اندر
کیہڑی رت سانوں ساوا کرنا
کیہڑی دید ادھورے اندر گرسی پورے
کون کہانی کھولے؟
ساڈا سائیں
عرشاں اتوں بھیت نہ پھولے
ویہڑے آن کے بولے!

گواچے ہوئیاں دے ناں

سرتنگی پرواہنی
تینڈے جچھے ٹردی رہی آں
میں سڑکاں تے گاہم کتھی
بچ بچ لہدی رہی آں

توں نہیں ملیا
نہ تینڈے پیراں دا لیکھا سُنیا
گھر بیٹھے جیہڑے رہے گواچے
کمریوں باہر نہیں اُونے
بھاویں بھر بھر خاب پراتاں چُجیے
بھاویں اہڑاوازاں والے
زنت اونہاں ول مُنجیے

کٹھے دی پہاڑی چڑھدیاں ہونیاں

گنگھمن گھیر
گڈی دی کھیں کھیں
سکے ساہ
گرمی دے پئے
نواں خیال نہیں آون دیندے
کوئی ہسٹڑ جی ہسٹڑ اے
میں بول نہیں سکدا
نہ کوئی بولن دیندا اے
پچھلے سارے موڑ نیں،
مڑ مڑ چلتے اوندے

وچھڑ گئیاں دے ہا سے
نالدریاں دیاں چیکاں
اپنے سارے خاب ہنیرا پا دیندے نیں
چند مٹھی وچ لاہ دیندے نیں
گڈی دی گھیں گھیں ودھ جاندی
دل گھٹ جاندائے
پر پہاڑی مکدی نہیں

- کتھے دی پہاڑی خوشاب توں پدھراڑ جاندے ہوئیاں راہ اچ آندی اے

O'Connell Street

(Dublin ,Ireland)

خورے اسرائیل آیا اے
فُٹ پاتھاں تے زردی رنگ پر چھاویں
دھپو دھپو ہک دُوبے دے
ساہ چھن نوں آئے نیں
مینڈے ساہ وی سینے اندر تلکے
میں وی دُنیا داری سینہ اگے کیتا
یاداں نگرے لائیاں
تینڈے ناں دیاں مہنگیاں شاماں
دِن دی ہٹی پائیاں
اپنی سیل لوائی

دل درداں دا سودا کیتا
کاگت بوجھے پائے
سوہڑا سوہڑا فٹ پاتھن دا ٹکڑ ہویا
دھپو دھپو -----
خورے اسرافیل آیا سی
یاں میں آپے اُس دا چولا پایا سی!

(اگست، 2007)

ہاڈ

تاکی کھول آسمانیں
گھل سنیہڑے اگلی پچھلی رتتاں دے
ترے پاہتھ اُچے کر کر
گوڈے زمینیں دھر کے
نین نما نے انج ویکھن
جیویں تھل بدلاں ول ویکھے
مہینہ آسمانیں و سَن
کئی نہ لیتھے پیٹھاں
وے سکیاں دیا پیرا!

کیہڑے گل رُسیے پائے نی
اُتے بہہ کے
سنا سنا تکی جاندا ایں
ہکو رت نوں کھیڈ کھیڈ کے
ہسی جاندا ایں

بوہا کھول کے رکھیں!

اسیں شکر دوپہراں جائے
ساڈی ڈاڈھی دھپ
سینے نت سریندی
توں چھاواں دی عادی اڑیے
نال تینڈا پرچھاواں
سکھاں داسرناواں
نیڑے نہ توں ہوویں
میں سورج دی وانگر سڑساں
شام ہوا تینڈے بوہے گھلساں
میں جد آپے ڈھلساں
بوہا کھول کے رکھیں!

ساوے دِن دی کھوج

اساں سُتیاں کول وی خاب تاں کوئی نہیں
بس نیندر دی پَٹڈاے
جیہڑی رات دے موڈھے دھریاں
سورج ول ٹر پئے آں
لہھن دِن درو پئی
ٹھڈی دُھپ دی کھسی
اساں سُتیاں کول تاں نیندر وی نہیں اپنی
پن پن کے ہک رات بنائی جیہڑی
اوہ وی مَکدی پئی اے
اسیں جاگ پئے آں
جاگ کے وی
تینڈے نال ونجایا دِن پر لہھنا کوئی نہیں

خابِ خواری

خابِ خواری کر کر تھکے
تینڈے چکھے سجنا
تڑلے پائے،
میتاں کر کر
ویریاں کولوں تینڈی دید دا ٹکڑ منگیا
خاباں اندر خاب ملن دا ٹنگیا
نت مسیح پئے گھلے
نت کالاں کھڑ کائیاں
پر نہیں تینڈے طرفوں میلاں آئیاں

30 سالوں تاہیں

30 سالوں تاہیں
تینڈے پھل مینڈے سینے کھڑدے رہے ہن
30 سالوں تاہیں
تینڈیاں زخماں دے سنٹھے،
مینڈے اندر بکدے رہے ہن
30 سالوں تاہیں
دل بھاءیں دے سینے لگ کے،
نت جگراتے ٹورے

بھر بھر کوزے پڑاں دے
بچِ وقتے وضو کیتے
درد قبولی ہوئی نہیں
ہجر دیاں انہاں چنگیاں اندر
عشق وصولی ہوئی نہیں

قصہ ساڈے اج دا

سر اُتے جدوں مَن مَن دا دِن وِستے
وِستے ہسرتے ہستے
سوچاں کد کے رہواں روک کھلوون
میزاں اُتے سا تھوں بہن نہیں ہوندا
سینہ پٹ کے کچھلا ویلا اندر پائیے
اوندا ناساں اندر دُھونی دیوے
تینڈا سا تھ نہ ہووے
سا تھوں اِنج ہکلیاں رہن نہیں ہوندا
باغاں اندر باغ نہ ہووے
تتلی دے پر ساڈے ورگے ہوون
رُکھاں وچوں راتاں ہتھی پوون
سانوں تینڈے نال وی چین نہیں اونددا
لیکن کہن نہیں ہوندا!

اسیں

کیہڑی رُت دے چکڑ اسیں
کیہڑے دریاواں دے ہانی
خبر ملے تاں دسیں
کیہڑے عشق دا ویلا اسیں
کیہڑی شام دا سورج
موڑ سکیں تاں دسیں
کیہڑے حرف دی برکت اسیں
کیہڑی پیڑ دا پانی
جوڑ سکیں تاں دسیں
کیہڑی رات دی نیندر اسیں
کیہڑے دن دے تارے
توڑ سکیں تاں دسیں
کیہڑے گھر دا ویہڑا اسیں
کیہڑے دیں دی گلایاں
چھوڑ سکیں تاں دسیں

نِت ہوئے بے رنگے

ہتھیں چڑھدے رنگ پر دیسی سبنا
اسیں نِت ہوئے بے رنگے
روز سویر ہنیری وانگر آوے
اکھیں گیلے پاوے
ساڈے ویہڑے جی جاگی
رات بھنیدی جاوے
اسیں فرشاں اُتوں منکے چن چن
اتھرو دھاگے پائیے
تسہی نویں بنائیے
ست رنگے بے رنگے دِن دا چکڑ مل مل
انھے ہوندے جاییے

دو دریا مینڈے اندر وگدے

دو دریا مینڈے اندر وگدے
پک دُوجے توں وکھ
بیڑی کس ول پھیراں
کس دا پانی اکھاں پیون
کیہڑا دل ول ٹوراں
کیہڑے بھیت سمندر بھیجاں
کس دے سینے بنھ کے
کیہڑا توڑا پڑیسی
کیہڑا خاب ادھورے رکھسی
کیہڑا پورے گرسی
کیہڑا آنت سمندر اندر
ہنتھ کدے نہ چھڈسی

جیون لیکھا

آس دے رُکھاں
بجشی نت بے آسی
ورلے ورلے اکھڑ پولے پیریں
ساڈیاں ہوٹھاں اُتے لکھے
پر نہیں بولن ہوئے
عشق کتاباں اندر وکھرے
جوڑ نہ جوڑن ہوئے
جیہڑے اُن اُن رکھے اکھیں
خاب نہ ٹورن ہوئے
جیہڑے وچ راتاں دے اُدھڑے
دِنے نہ سیون ہوئے
انج وی جیون ہوئے

خشبوئی

کیہڑے باگ دا پھل توں سجنا
خشبو تینڈی خاب بناوے تارے
امبراں اُتے چن سورج لڑ پیندے

ایتنکی فیر!

ایس واری فیر
گُوڑ دِلے دی پوڑھی بنسی
یاد دا پانی چڑھسی
شام ادھوری کرسی
فیر وی تینڈے،
ناں توں ناناں نہیں وکھرا ہونا
تے ایس پیلے موسم جیویں
تینڈیاں خاباں دی کندھ اپنے،
آل دوال پوائی اے استاں
انج تاں تینڈیاں ساہواں وچوں
اپنے ساہ نہیں وکھرے ہونے
بھاویں جناٹل لا لیے
نہیں رسن دے نخرے ہونے

ہک ویہڑے توں دو جے تائیں

واپس جان نوں دل کردائے،
پر جان نہیں ہوندا
ہتھ پھڑ لئے نیں اٹاں
پیریں پے گئی مٹی
فیروی ساڈے ساہواں گدھی
دوری کتھے مکی
فیروی سانوں
پڑاں گنڈھیں لا لائلوے،
کرن دا ول نہیں آیا
اج دا کل نہیں ہوندا اتھے
کل دا اج نہیں آیا

سجنا وے!

سجنا وے!
کچھ ٹٹیا ای مینڈے اندر
جیہڑا جڑیاں نہ سگواں ہوسی

سجنا وے!
کچھ کھڑیا ای مینڈے اندر
زہری آنت وچھوڑا

وچ ہنیرے
رنگسی مینڈیاں اکھاں
شام سویرے

سجنا وے!
کوئی روند ای مینڈے اندر
رات دیہاڑیں
نیواں نیواں

آویں ہا
کدی آکے اوہنوں
سینے لاویں ہا!

واءِ دى وار

ہک دِن اَونا
جس دِن ياراں مٹيوں مٹى ہونا
ہک دِن اَونا
اُس دا کوئى نہيں ہونا
جس دى واءِ نال يارى
جس دے گوڑھے سانگے
واءِ استاد جہاں دى ہوسى
بھيت اوہناں دے بھيٹو
پھٹ اوہناں دے تازے
انج اوہناں دے پيڑاں
واءِ سرکار جہاں دى ہوسى
ہوسن بے سرکارے
ويسن انھياں سڑکاں اُتے مارے
بے کتے بے کارے

ایویں عمر گزاری

چچھال دے ورگے وانگ،
حیاتی لنگھی اے
لے لے لے ساہ لیندے ساں
اُچے اُچے وین کرن نوں دل کرد اسی
سجناں باجھ نہ دن لنگھد اسی
اکھیاں پٹھ وچھوڑے لکھدے رہندے ساں
سینے وچوں بنگاں بھر بھر
یاداں کڈھدے رہندے ساں

نظر کرم جے ہووے

کھلیا لنگر نیناں دا
دل خالی ہتھ کھلوتا
وچ قطاراں شا میں
نظر کرم نہ ہووے بجنا
نظر کرم نہ ہووے
ویلا مینڈی باری اگوں
سدا لنگھدا جاوے
میں کمرے وچ بیٹھا بیٹھا
ہوواں نت پُرانا بجنا
ہوواں نت پُرانا
اکھاں آسماناں ول تگن
تک تک سُفنا ہوون
دن دی گئی نہ لیتھے پیٹھاں
نت راتاں دیاں راتاں بجنا
نت راتاں دیاں راتاں

دل کردائے

کدی کدی مینڈا دل کردائے

چیکاں ---!

وچ بزار کھلو کے

لوکاں اُتے ہسّاں

اپنے اُتے رو کے

کدی کدی مینڈا دل کردائے

دفتر وچ کے سوواں

وین لٹاواں بچّے پاسے

گا وَن ہو وَن کھبّے

شہر ڈھونڈیندا تھک جاوے،

پر خبر نہ مینڈی لبھّے

کوچھ کہانی

اُنچ نہ رہیا راوی
اُنچ نہ رہساں میں وی
چھاواں سڑیے!
نکل ذراتوں دھپاں چھاتی بَنھ کے
ویکھ کیویں ساڈے سچے کھتے
کوچھ سمندر ہسدا
سوڑ دے دا بوے اندر وسدا
ویکھ کیویں نت ہنٹھیں اُدھر ان
اکھیں سیٹے سنگ
بُرکی بُرکی اُتے چڑھیا
ہک دو جے دا زنگ

گفتی ویلے

بھار جیہا مینڈے سینے آن
پہاڑ ہوندا اے گفتی ویلے
یاد جیہی مینڈے کمرے آن
بلا ہوندی اے گفتی ویلے

گفتی ویلے
ٹُر پیندا واں لہن وچھڑے یار
ساری ساری رات
میں اپنے اندر ٹُر تھک جاندا واں
سُج جانداے نیں پیر
میں اپنا آپ گوا کے گھر اوندواں
فُجریں ویلے!

تتلی دا وین

میں وین کریساں کھل کے
ایہناں فٹ پاتھاں تے رُل کے
اوہناں بالاں دے
جہاں تلنا کوئی نہیں تینوں
جہاں نساں کوئی نہیں تینڈیاں رنگاں چکھے
جہاں کول نہیں ہونا ٹیم ہوواں ٹورن دا،
دُھپ موڑن دا
جہاں اکھیں بھر کے نین سمندر تکنے نہیں
جہاں یاد سویرے رکھنے نہیں
جہاں بلباں ہیٹھ حیاتی اَنھی کرنی اے
جہاں سڑکاں اُتے نیندر پوری کرنی اے
کنہاں واسطے چھڈ کے آئی ایں جنت جنگلاں دی؟
پُختاں کانیاں کر بیٹھی ایں
شہر مرے دیاں رہواں تے!

تینڈے عشق مدینے

درداں نال حیاتی پُسی
گاہرا پانی ویلے دا
دل دُنیا توں وکھرا ہوئی
وگسن واواں بوہے
جد میں کمرے وچوں باہر اوساں
وِن دا متھا چُھساں
خابوں باہر ملن داسورج
اپنے موڈھے دھرہساں
اکھیں نُوٹ سمندر پار کرییاں
چُھھے سٹی پیڑھی اُتے لتھساں
گلاں دے دریا وگسن،
پھل کھڑسن مینڈے سینے

گھلسن تو یاں رہواں دل مدینے
انہاں رہواں اُتے چُنساں
تینڈے نال چنبیلی
ویلا تینڈی چھئی بنھ کے
گنتی نویں کریاں
پکھو بن کے اڈساں چار چھیرے
گھلساں تازے موسم تینڈے ویہڑے

آخری دن

نت سورج پئے چڑھنے اتھے
نت چھاواں دُھپ اوہلے کرنی
نت گلیاں وچ بوہے کھلنے
دور گلیاں دی آس اچ
نت اکھاں وچ بارش ہونی
شام کہانی سُن کے
روز دیہاڑا، روز دیہاڑے وانگر ہونا
تینڈے کول اوہ گنجی ہونی
کھلنے جس نال دل درداں دے تالے
چکھرنا جس دے نال دناں دا پہیہ
لتھ پینا اوہ دن جیہڑا،
تینڈی وینی اُتے لکھیا مینڈیاں ہتھاں
جس ویلے اوہ دن لتھے گا اڑیے
اُس ویلے میں تینڈے نال نہیں ہونا!

خالی

اوپنے آ کھیا!

اوپنے آ کھیا
پردیسیاں دے گاؤن کتھے ہوندن بھلا
اوہناں دے تاں وین ائی ہوندن
تے اسیں تاں اوہ پکھوآں
جیہڑے دیس وچ ہوندیاں پردیسی ہوئے
اسیں تاں اوہ قیدی آں
جہاں دیاں گنڈھاں،
دنداں نال وی نہیں کھلیاں
جیہڑے اپنی بھونیں تے کوٹھی لگے،
رسیاں دے وٹ رگن رگن بڈھے ہوئے!

خالی

○

گنیاں

..... جو وسیلہ نیں ملن دا اوہناں نال
جیہڑے حالیں تائیں نہیں وچھڑے

(گھلیاں نظماں)

خالی

دِن دى پہلى چٹھى

كالياں لفظاں وچ گواچى ہوئى رات
چٹى چانى وچ لکھيا هويا نوري کوڑ
اتے اتھرے پنڈے وچوں،
اٹھدى هوئى جانگلى خشبو
ساڈے دِن دا پہاڑا اے
گناہ اے
ساڈياں پوتر اکھاں لئى ہر خاب
پاكي پليتى وچ لميا هويا،
ہک ہک دِن
اتے گلى گلى هوکا دیندى هوئى جوانى
سنیہا اے وگدا پانى

ساڈیاں ٹھہریاں ہوئیاں دِناں نوں
زبردستی زندہ رہن دا
جیہڑا لکھیا گیا اے ساڈیاں آزاد اکھاں
تے غلام ذہناں اُتے
سانوں عالم بناون لئی!

پ۔ پنجرہ

اسیں غلام گھراں دے پلٹھی دے پتر
ہک دو بے دیاں زنجیراں واں
اسیں تصویراں واں اوس الم دیاں
جیہنوں کھولن آ لے
آپے بند ہو چکے نیں
اپنیاں اکھاں سمیت
پنجرے نوں تالا لگ گیا اے
تے چابی اوہناں دے ہتھ اے
جیہناں دے ہتھ ای کوئی نہیں
اوہناں ٹی وی چینل کھول لئے نیں
جتھے بیٹھے مداری،
باندر نچائی جا رہے نیں

رچھتے کتے دی بھیردی جاری اے
کتاباں بندتے ٹی وی کھلے نیں
تے جوئڑے اندر بیماری پھیلن وِچ
بس ہک ٹاک شو دا وقفہ رہ گیاے!

اسیں عام لوک ساں

اسیں عام لوک ساں
ساڈے عام لوکاں ورگے دکھ سن
وڈے وڈے
تے ساڈیاں عام لوکاں ورگیاں خنیاں سن
نلیاں نلیاں
پر تینڈیاں ایہناں اکھاں نے
سانوں عام نہیں رہن دتا!

خورے کیہڑا روگ سی

خورے کیہڑا روگ سی
سارا دن منجی اُتے بیٹھے رہنا اوہنے
تھے دی تڑوی ہونی ہتھ وچ
تے انگاریاں سنگ بھخناں
ہس ہس کے!
خورے کیہڑا روگ سی
جہے اندر پانی کر دتے سن
بے معنے کر دتے سن سبھے معنے
چچاں ویٹ سٹیاں سن ساڈے ویہڑے
خورے کیہڑا دن سی
جیہڑا رات بن کے لتھا
تے ہنیرے چانن دا فرق مُکا گیا

لوکاں دی تاں لوڑ ای نہیں سی اوہنوں
خورے ساڈی وی نہیں
پر ساڈا دین اوہدے حرفاں بغیر
چڑھدا نہیں سی کدی
اوہدی دعاواں دا دریا
جدوں داسکیائے
خشبوواں اوپریاں جیہاں ہو گئیاں نیں
تے برکتاں آ لے مینہ
رُس جے گئے نیں!

ویلے دی کندھ

چل

ویلے دی کندھ پا کے

اوہنوں پار کرے

کلہیاں کلہیاں

تے گوانج جائے

ہک دوجے دی کھونج وچ

چن تے سورج

انج کریے
ہتھ رکھیے اکھاں اُتے
تے تڑ پیئے لہندے ول
گواچا سورج لہٹھن لئی
بھاویں چن ای ہتھ آ جاوے

ست سیالیں بڈھی شام

میں اپنے ست سال
کدھرے رکھ کے بھل گئیاں سالوں توں
اج کجھ گھنٹے لہتے نیں
ایس کمرے وچوں
جتھے روز دیہاڑیں
مینڈا دماغ بھر دا،
تے اکھاں خالی ہوندیاں نیں
مینڈا ہون جس دیاں کندھاں نال جڑیاے
میں ہن وی ایسے کمرے وچ آں
پر مینڈے ساہ اتھے کوئی نہیں!
اوہ وکھو وکھ
پدھراڑ،

سرگودھے
تے لہور دیاں گلیاں وِچ
نہمانے یتیم بالاس وانگر
پپوواں دے ہتھ پکھڑا ٹری جاندے
اپنے ہانیاں نوں تک تک
ترا بنے کھلوتے نیں
تے شام ہور ڈونگھی ہوندی جارہی اے

دِن دى كِتابِ وِچوں

خا باں وِچ سْتے گِدَّ ژ جاگ پِنْدے نِیں
گھڑى دى ٹِک ٹِک سُن کے
رُس پِنْدے نِیں
ساڈے وِین
پھنڈر راتاں دے ہاسے رگن کے
وساہ کرنا پِنْدے اے
گھراں وِچ ڈنر کر دے جِوراں دا
مانگوے ساہواں دا
ٹکّر کماون لئی

مینوں چھڈ کے

اُدوں جائیں
جدوں میں سُتتا ہوواں
جدوں مینڈیاں اکھاں وِچ
رات دے خاب
حالیں جاگے نہ ہوون
جدوں مینڈی نیندر پکی
تے اکھاں کچیاں ہون
جدوں سورج دا تھکیو اں
حالیں لٹھا نہ ہووے

جدوں رات دی منجی اُتے
سویرستی ہووے
چِیون جو گیا!
اُدوں جائیں
جدوں کوئی نہیں جاندا!

بھگھیرٹ سِیا!

(Wexford ,Ireland)

ہر روز دفتروں واپسی تے
صوفے اُتے بچے پاسے
بہہ جانائے مینڈے کول آ کے
تینڈی یاد نے
چُپ چُپتے، ہر روز
تے ایہناں ضدی مینہاں
تینڈے آلی اوہ اچھی شام
لکھن نہیں دینی مینڈے اندر
ساہواں پُر انیاں رُتتاں لیکن توں،
انکاری ہو جانا اے

تے میں تے پا سے تگے پنا
حال حال پا چھڈنی اے
اُچی اُچی

بھیڑیا!

انج وی گیا اے کوئی
جیویں توں گیا میں
کے گیا ای نہ ہوویں
تے کول وی کوئی نہ!

انج

انج لکھ
چیویں پانی اُتے لکھدی اے واء
انج رو
چیویں روندائے مینہ اُجڑے تھل اُتے
تے انج ہس
چیویں ہسدی اے موت زندیاں اُتے

ایہہ اتھرو

ساڈیاں دِلاں نوں ساوا کر دے،
ایہہ اتھرو
عام ہو جانے نیں ہک دِن
خاصاں اندر
کھل جاناں نیں گلیاں
جیہڑیاں بند ہونیاں
وچھوڑیاں دے سیمنٹ نال
ایہناں دے وسیلے
ایہہ اتھرو جیہڑے کے دعاواں نیں
ڈاہڈیاں دِلاں لئی
پدلاں دے ہتھ
ہر وسدے مینہ
تے وگدے دریا اندر

پدھراڑ دی ہک سویر

سالان بعد میں گھر آیا ساں
ہنیرے دا میل لکھیا سی
گلیاں وچ کوئی نہیں سی
سوائے چپ دے
نیندر کہوں اونی سی
پر میں ستا
جیویں جاگی دائے!
سویر اس دن چھیتی لتھی

دُھپ او ہوسی یاں او ہوجیہی
کیہ پتا!
کمرے کھلریاں دُھوڑ جیاں کتاباں وچوں،
میں اپنا آپ لہیا

تاں چڑیاں نوں ساہ پیا
ہوواواں بولنا شروع کیتا
ویہڑے وچ کھیڈ دے،
نکے نکے پیراں دے نشان
کئے وڈے ہو گئے سن!

چلھا تا سی

تے چاء دے کپ اُتے،
ٹھڈیاں ہتھاں دی ملائی
حالیں جمی نہیں سی
گھڑونجی دے بڈھے گھڑیاں اُتے
مینڈے ہتھاں دا ڈر،
اچے تائیں جوان سی
ویلا جیویں لنگھیا ای نہ ہووے
میں جیویں گیا ای نہ ہوواں!
مینڈے باہر جانڈے دے ہتھ
بوہیویں ہونڈے دل تائیں اپڑے
تاں دُھپ مینڈا متھا چم آ کھن لگی
پُترا!

چھیتی مُن دی کریں
عُمر اں دا وِساہ نہیں ہوندا
ویلے سدا رُکیا نہیں رہنا
تے میں وی تینڈے چھے،
ہُن سمندر پار آونا کوئی نہیوں!

☆ پدھراڑ وادی سون سیکسرا دا اخیری پنڈتے مینڈی جمن تھاں اے۔

مینڈے باجھ

مینڈے باجھ
تینوں انج کسے نہیوں ویکھنا
جیویں دا میں ویکھیا اے
اَن ویکھیا جیہا

مینڈے باجھ
تینوں بارشاں وِج
دھپاں نظر کوئی نہیوں آونیاں
تے ہواواں مینڈاناں لے لے کے
تینوں چھیڑنا شیرٹنا کوئی نہیں
تے تاریاں ہولی ہولی
تینوں گاؤن وی کوئی نہیں سناونے

میںڈے باجھ
تینوں گل گل تے رونا آونا اے
تے روون ہوونا کوئی نہیں
تے میںڈے باجھ
تینوں وین کرنے پین گے
اپنی ای چھاتی لگ کے
تے چپ کراون آلا ہوونا کوئی نہیں!

اکھ نہیں رہی ساوئی

چلو فیہ عشق کرے

ہک وار فیہ

ٹٹ کے

ہوش نہ رہوے کوئی دنیاوی

پر ایتکی ملن ای ملن ہووے گا بس

--- نرا ملن

عمر نہیں رہی وچھوڑیاں جوگی

اکھ نہیں رہی ساوئی

تے اسیں وی

اڈاں دے نہیں رہے

چڈاں دے کدی ہے ساں

تے فیر

تے فیر
ہک دِن
چن مینڈے سینے لتھا
کالا دُھوں
کو جھا
بھتتا
دب کھڑیا
تے میں چیرکاں ماردا
خابوں باہر نکل آیا

اُڈیک

مینڈے دل اُتے وسدا ڈیگر ویلے دا تتا مینہ
مینڈیاں اکھیاں وچ زلدی
ملن دی اتھری دھپ
تے مینڈیاں ناڑاں وچ پلسیٹیاں ماردی اگ
اُڈیک رہے نیں اوس نوں
جس دے پیراں دی آواز تاں آ رہی اے
پر اُس دے پنڈے دی جانو خنبو
مینڈے تن دیاں بانغاں نوں
چھٹا کوئی نہیں پئی ماردی
مینڈی تریہہ ودھدی جا رہی اے
تے اوس دے ساہ
چھوہ دے جنگل وچ
بے اختیاری دا پہاڑا بھلی بیٹھے نیں!

دِید

کنگھی کر کے سنا کر
کیہ پتہ
خاباں وچ
کسی وکھریاں والاں آلی دی
دِید ہونی ہووے

ہاڈتوں ہجرت تائیں

ہاڈتوں ہجرت تائیں داسفر

پہاں بھار کیتا اے اسماں

21 ویں صدی سی

ہتھ کئے پھڑنا سی ساڈا

وئے دھڈے

تے دھپے

انج لکھدے رہے نیں

جیویں پہلے عشق دے اتھرو ہون

تے اسماں ایہہ سارا مال

سانبھ سانبھ کے رکھیائے

جدوں واپس آواں گے
تاں اٹھاں دے لشکر ہون گے ساڈے نال
بھار نال جے پئے تھیندے
تے کھر دھر کیندے
اڈیکدا رہیں !

رب داناں ای

تیرے ہوندے ہوئیاں
میں کتاب نہیں پڑھ سکدا
شعر لکھنا تاں بڑی دور دی گل اے
میرے کول تاں
اپنے دکھ سُنن دا وی ذہن نہیں ہے

تیرے نال ہوندیاں
میرے دل دا بھار ودھ گیا اے
تے میرے اندر اُڈدے ازاد پنچھی
قید ہون لگ پئے نیں

تیرے ہوندے ہوئیاں
میں اینا کلا ہو چکیاں
اینا کلا

کہ خدا توں وی زیادہ
رب داناں ای
تھوڑی دیر لئی
میںوں کلا چھڈ دے!

میں ہک آجڑی آں

میں ہک آجڑی آں
تے دنان دے آجڑے نے مینڈے کول
روز فجریں،
رات کلے نال بھ کے ٹر پونداواں
گھا ہواں، وٹیاں تے دھپاں دی یاری لھن
میں تے مینڈے دن
ہک دوجے دی بولی نہیں جانده
پرساڈی تکی پکو جیہی اے
ہک گھنٹے توں دوجے گھنٹے دا پینڈا
مکدا ای نہیں پیساتھوں
کتے ای گھنٹیاں توں
کدی کدی تاں مینوں انج گدائے
جیویں میں وی ہک دن آں
تے کلے نال رات نہیں
میں بدھا ہو یاں!

جمع تفریق

پورے پنج سال
ایہناں دھپاں روندیاں مہینیاں اندر
کیوں گزار چھڈے نیں میں
انہاں چھن چھو بیاں اندر
میرے ساہ ہک دو جے دے
ہتھی پے کھلوتے نیں
پنج سالوں توں
تے چھڈان آلا کوئی نہیں
تے آہواوہ دو سال
جیہڑے میرے وچوں زوری دی لنگھے

بناں پُچھیاں
مینوں 'خارجی' بنا کے چھڈ گئے نیں
ہن گنتی وِچ ای نہیں آ رہے
تے میری روز دی جمع تفریق
اج فیر
ضرب تقسیم بن گئی اے

بم چوک تائیں

ہنچے رشتہ داری کڈھی وڈاں
اوہ رُڑھ گئی دیا
اُٹھ اوئے ایتھوں
پتہ نہیں آ ---
فرنٹ سیٹاں ہوندیاں نے،
گورمنٹ واسطے

واہ وئی واہ
ایہہ تازو مُصَلّیے دارشتہ دارای
توں ایویں مَلک بنائی وڈاں
چلو وئی چلو
بم چوک توں پہلاں
سواری نہیں جے لہنی اساں
ٹُر گئی دیو!

☆ بم چوک سرگودھا شہر داکہ مشہور چوک اے

تو

میں -----
میں --- کوئی وی نہیں
یاں کدی کدی ہے واں
کہ نہیں !

میں

میں -----

اُداس آں

اج

کل وانگ

بہت ای اُداس

میں

آہو میں ----

توں واں !

شید !

کہ نہیں

کہ ہاں !

وتھ

چار بندے
چار کمپیوٹر
چار گرسیاں
چھ موبائیل
تے ہک کمرہ
ٹی وی بھونگی جا رہیائے
ساہ ساہواں تے چڑھے کھلوتے نیں
تے دل دلاں توں دور
میلاں دور
ذہناں اندر ودھدی چپ
تے گھبرو ہوندی فرسٹریشن ورج
بس کجھ لفظاں دی وتھ اے

کنی دیر ہور

اسیں ایویں ای تاں روندے نہیں پئے
گجھ گلاں تاں ہونیاں نیں
جنہاں ساڈے دلاں دے
باغ اُجاڑ چھڈے نیں
وڈھ چھڈیاں نیں ساڈیاں گھبرو کنکاں
تے بے رنگے کر دتے نیں ساڈے رنگ
ساڈے اندروی پھل کھڑ دے سن
سانوں وی خاب اوندے آہے
ساڈیاں خاباں وچ وی
چن لتھدے سن
سانوں وی ستیاں سورج دسدے آہے
پرہن شیشے وچ

نہ چن اے نہ سورج
نہ آسٹیں واں نہ کوئی ہور
وے کوجھیاں دیا سائیاں!
کدوں دور کر یسین ساڈا کوجھ
کنی دیر ہور!
ساڈے ساہ ٹنگے رہن گے
انج ای
ہون دی سولی اُتے!

سوہری دا

ایہہ مینہ

سوہری دا

رُکدا کیوں نہیں

کنیاں مینڈے اندر پین لگ پیاں نیں!

رات کہانی

اوہ اوہدے بولن دی رات سی
تے مینڈی چُپ دی
میں تے بولنا ای نہیں سی
تے اوہ وی چُپ ای رہیا
تے اوہ رات ---
حالاں تائیں نہیں مگی!